AL XI-LEA CONGRES „EIRENE"
Varşovia, 21—25 oct. 1968

DE

I. FISCHER

Anul acesta, intilnirea, devenită tradițională, a filologilor clasici din țările socialiste ale Europei, grupați în societățile afiliate Comitetului „Eirene", s-a ținut în capitala Poloniei. În orașul care păstrează, din loc în loc, ca un avertisment, semnele martiriului din anii 1940—1944, cuvîntul înscris pe frontispiciul comitetului capătă, mai mult ca în altă parte, o rezonanță gravă și mereu actuală.

În comparație cu unele dintre reuniunile precedente și în special cu cea de la Brno, din aprilie 1966[1], intilnirea de anul acesta a avut un caracter mai modest, în ceea ce privește numărul participanților și fastul organizării, compensat însă de interesul tematicii și de calitatea expunerilor. Au luat parte peste 150 de delegați reprezentînd nouă țări (Belgia, Bulgaria, Franța, Polonia, Republica Democrată Germană, Republica Federală a Germaniei, România, Ungaria, U.R.S.S.). S-au ținut peste 100 de comunicări și rapoarte, distribuite în cele două ședințe plenare ale primei zile și în ședințele pe secții, pe următoarele teme: (1) Forme de muncă în antichitatea clasică, (2) Ultimul secol al republicii romane, (3) Teatrul antic și influența lui asupra teatrului european, (4) Teorii antice ale istoriei, (5) Arheologie; pentru comunicările care nu și-au putut găsi locul în tematica propusă inițial, s-a creat a 6-a secție, *Varia*, în cadrul căreia s-au dezbătut probleme de lingvistică, drept, istorie literară, istorie etc.

Ședințele plenare au cuprins trei comunicări mai ample, cu caracter de raport: S. Utčenko, *Teorii ale istoriei în istoriografia romană din sec. I î.e.n.*, G. Perl, *Criza republicii romane în concepția lui Sallustiu*, I. Trencsényi-Waldapfel, *Teatrul antic și influența lui asupra teatrului european.*

Din foarte bogatul program al ședințelor pe secții nu vom putea enumera decît cîteva titluri, mai mult spre a ilustra natura și varietatea preocupărilor. Secția I: I. Bieżuńska-Małowist (Varșovia), *Opiniile anticilor asupra muncii sclavilor*; H. Kuch (Berlin), *Prizo-*

[1] Vezi StCl, X, 1968, p. 261—264.

nierat și muncă la Euripide; J. Kolendo (Varșovia), *Sclavii folosiți în viile Italiei antice*; L. Ognenova-Marinova (Sofia), *Date noi despre artizanatul din Tracia antică.* Secția a II-a: I. Hahn (Budapesta), *Plebea urbană în epoca crizei Republicii romane*; E. G. Schmidt (Jena), *Grupul de noțiuni cer — mare — pămînt la Lucrețiu*; K. Kumaniecki (Varșovia), *Discursul „Pro Murena" al lui Cicero*; W. Schmid (Bonn), *Observații cu privire la reflecțiile asupra morții la Filodem și la Horațiu*; A. Wiliński (Varșovia), *Problema homicidiului de sclavi în* lex Cornelia de sicariis et ueneficiis *din 81 î.e.n.* Secția a III-a: W. Steffen (Poznań), *Prologul paznicului în Agamemnon de Eschil*; L. Richter (Berlin), *Fragmentul de notație muzicală din Oreste de Euripide ca exemplu de ethos tragikotaton*; J. Ijsewijn (Louvain), *Teatrul latin al Renașterii*; L. Witkowski (Toruń), *Teatrul antic și influența lui asupra dezvoltării dramei muzicale în Europa*; S. Zabłocki (Wrocław), *Drama pastorală germană din secolul al XVIII-lea și raporturile ei cu poezia pastorală neolatină.* Secția a IV-a: J. Harmatta (Budapesta), *Poseidonios despre istoria veche a Romei*; I. Naxov (Moscova), *Concepția dezvoltării sociale în filozofia cinică*; B. Bravo (Varșovia), *În ce sens se poate vorbi de „istorie" ca obiect al gîndirii antice*; I. Borzsák (Debrețin), *Portretul lui Germanicus la Tacit*; J. Irmscher (Berlin), *Teoria istoriei în epoca lui Iustinian.* Secția a V-a: G. Zinserling (Berlin), *Transformări în arta romană a epocii republicane tîrzii ca expresie a schimbărilor politice*; B. Filarska (Varșovia), *Observații asupra arhitecturii din Palmyra.* Secția a VI-a: H. Kupiszewski (Varșovia), *Antihreza în dreptul helenistic*; B. Gerov (Sofia), *Criza din țările Orientului balcanic în timpul domniei lui M. Aurelius*; M. Brożek (Cracovia), *Observații la Petroniu,* Sat., *27—37*; J. Wolski (Varșovia), *Influența războaielor medice asupra luptei politice din Grecia*; N. S. Grinbaum (Chișinău), *Limba lui Pindar și inscripțiile cretane.*

Delegația Societății de studii clasice din România, compusă din 23 de persoane și cuprinzînd membri ai corpului didactic universitar și liceal și cercetători din institutele Academiei, a prezentat 14 comunicări primite cu interes de asistență: Dr. C. Săndulescu (București), *Diviziunea muncii și ideea de competență profesională în antichitatea clasică* **(secția I); prof. N. I. Barbu (București),** *Binele suprem discutat în Forul Roman în timpul consulatului lui Caesar*; **M. Munteanu (Constanța),** *Compoziția socială a partizanilor lui Sextus Pompeius*; **L. Wald (București),** *Distribuția formelor arhaice la Lucrețiu*; **N. Baran și M. Chișleag (Iași),** *Elemente cromatice la Lucrețiu*; **I. Fischer (București),** *Observații asupra vocabularului mimografului Laberius*; **M. Pîrlog (Timișoara),** *Cîteva considerații privind lexicul poeziei lui Catul*; **C. Poghirc (București),** *Teoria și practica guvernării lui Caesar* **(secția a II-a); M. Nasta (București),** *Psihologia tragicului în Penthesileia lui Kleist* **(secția a III-a); Vl. Iliescu (Constanța),** *Observații asupra așa-numitei poziții antiromane a lui Trogus Pompeius*; **A. Piatkowski (București),** *Teoria istorică a constituirii puterii totalitare (de tip oriental)*; **E. Cizek (București),** *Perceperea subiectivă a timpului și spațiului în „Agricola" lui Tacit* **(secția a IV-a); L. Lupaș (București),** *Structura silabei în dialectul atic*; **M. Iliescu (București),** *Considerații asupra teoriei cazului general în latina tîrzie* **(secția a VI-a).**

Ședința plenară din 25 octombrie a avut ca obiect trecerea în revistă a lucrărilor congresului. Pentru fiecare secție în parte s-a alcătuit cîte un raport, destinat să scoată în evidență liniile directoare ale comunicărilor prezentate și aportul acestora la dezvoltarea disciplinei științifice căreia îi erau consacrate. Rapoartele au fost ținute de profesorii J. Kolendo, G. Perl, N. I. Barbu, I. Hahn și D. Šelov. Discursul de încheiere a fost rostit de prof. N. I. Barbu, în calitatea d-sale de șef al delegației țării care va găzdui viitoarea reuniune „Eirene". Într-o scurtă alocuțiune latină, în care humorul fin se alia armonios cu eleganța

de cea mai bună tradiţie ciceroniană, prof. K. Kumaniecki a declarat închise lucrările congresului.

În ziua de 25 octombrie 1968 a avut loc şedinţa Comitetului ,,Eirene". Societatea de studii clasice din România a fost reprezentată, în absenţa preşedintelui şi a secretarului, de prof. N. I. Barbu, vicepreşedinte, şi de secretarul adjunct. Pe ordinea de zi figurau două probleme principale: aprecieri asupra desfăşurării congresului de la Varşovia şi fixarea locului şi datei congresului următor. Toţi cei prezenţi au ţinut să omagieze eforturile organizatorilor polonezi şi în special ale profesorului K. Kumaniecki, al cărui prestigiu personal a jucat un rol principal în reuşita acestui congres. În ceea ce priveşte fixarea locului şi datei celui următor, s-a ajuns la o soluţie provizorie: după o înţelegere anterioară, rîndul de a organiza viitoarea reuniune îi revenea Iugoslaviei. În absenţa reprezentantului iugoslav în Comitetul ,,Eirene", prof. V. Gortan, căruia starea sănătăţii i-a interzis în ultimul moment deplasarea la Varşovia, s-a hotărît ca preşedinţia comitetului să revină provizoriu României, conducerea Societăţii noastre urmînd să ia contact cu colegii iugoslavi; în cazul că Iugoslavia nu va putea lua asupra sa ţinerea congresului, această cinste va reveni României, iar congresul va avea loc în anul 1971. S-au făcut apoi propuneri privind desfăşurarea lucrărilor reuniunii viitoare, insistîndu-se asupra necesităţii de a se publica în prealabil cel puţin rezumatele comunicărilor şi de a se respecta orele programate. Prof. J. Harmatta a reamintit propunerea sa anterioară, acceptată la Brno, de a se organiza cu prilejul congreselor ,,Eirene" un colocviu de micenologie; tot d-sa a propus organizarea, în acelaşi cadru, a unui ,,Seminarium epigraphicum". Ambele propuneri au fost acceptate în principiu.

Congresul de la Varşovia şi succesul de care a fost încununat reprezintă, în ciuda absenţei unanim regretate a unor delegaţii, exprimarea voinţei tuturor celor de faţă de a persevera pe calea unor eforturi comune şi a unei colaborări fructuoase. Pentru participanţi, a constituit nu numai ocazia unei informări reciproce şi a unor utile contacte personale, ci şi dovada încurajatoare a vitalităţii disciplinelor ştiinţifice consacrate antichităţii clasice.